

Naročninaznaša letno 36 Din, polletno 18 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.**Posamezna šte. 1 Din**UREDNIŠTVO: telefon številka 21
UPRAVA: telefon številka 28

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasovNa oglasni strani: cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

I. LETO

Murska Sobotica, 1. maja 1932.

ŠTEV. 9

Škodljivci

Či ščemo današnjo zmešnjavo med ljudstvom po istini presoditi, te moremo, dve strani človeške nature pred očmi držati: na enoj verje ljudstvo, gda je v nevoli, sakšemi, šteri njemi pobogšanje prilik obeča, čitudi ljudstvi taj človek nemogoče stvari pripovedavle. „Vej mo probali...“ Na drugoj strani je pa žalostna istina, ka ništerni božni ljudje sebi hasek ščejo spraviti z nevole, v šteroj ljudstvo žive. Njim je nej za to, ka se kak najprej redne prilike, dobri časi povrnejo, liki ljudstvo trebej ešče bole zmejšati, te oni lejko delajo svoje verstvene ali politične kšefte.

„Hindenburga so dojestrelali. Radio je to sporočo! Te glase smo čuli pred 10 dnevi v naših krajih, pa tudi v Mariboru. Vej se iz toga včasi vidi, ka je taj glas prišo preko granice, ništerni naši neprijatelje tam prek so meli interes na tem, ka se s takšimi tatarskimi glasi naše ljudstvo ešče bole prestraši. Pa od vsega tega je nikaj nej bilo.

„Vlada de demisijonirala, nove volitve pridejo“. Te glase pa čujemo že od lani decembra dale. Za sakši mesec so že politični trgovci napovedali volitve, vlada pa stoji trdno in krepko dela dale kak tudi parlament. Tistim, šteri so pred 6. 1. 1929 na vladi sedeli, pa jim 8. 11. 1931 se nej posrečilo, ka bi tudi v našem novem političnem življenju meli cugle v rokaj, se ne vidi, ka so dnes brezi sakše veljave, pa zato širijo glase o novih volitvah. Ali od vsega tega nika ne de, to moremo dnes ponovno potrditi. Što pozna našo ustavo pa veljavne zakone, ta mora znati, ka so nove volitve po starom recepti 16 ladic nemogoče, brezi odobrenja parlamenta. Ljudstvo samo ne želej novih političnih bojev, zato do mogle tej gospodje ešče dugo čakati na nove volitve. Vej oni sami to dobro znajo, liki ljudstvo ne sme to znati, njega treba dale mešati, ka nemre do toliko potrebnega mira priti. Zato pa slab račun delajo tisti, šteri se neščejo združiti z novo državno stranko JRKD, štera edina v današnjih časih more biti ljudstvu na pomoč, pa čakajo na nekše nove partaje, kak je inda bilo.

Imenovanje novih županov in obč. svetovalcev

Glasom odloka kraljevske banke uprave so imenovani za župane oziroma za občinske svetovalce i odbornike sledeči gg.

Za župana občine Prosenjakovci dozdašnji podžupan Kovač Jožef; za župana občine Rankovci Majcan Franc; za župana občine Dolič Horvat Jožef.

Za člane občinske uprave občine Hodoš: Vilmoš Abraham i Škalič Matija; za občinske odbornike i svetovalce za občino Dolič: Zrim Štefan, Gredar Franc; za občinske odbornike iste občine: Bokan Franc i Škaper Franc.

Volitve v Nemčiji

Že tretjič so šli nemški volilci v najkrajšem časi na volišče. Dvakrat so volili drž. predsednika zdaj so pa morali odločiti o sestavi deželni zborov. Pri teh volitvah je bila občutno poražena vladna stranka, glasove pa si je spet pridobio Hitler. Izid teh volitev je važen radi toga, ar bo to tudi vplivalo na mednarodno politiko i bodo njih posledice vse prej kak ugod-

ne za nadaljno konsolidacijo Evrope. Oddanih glasov je bilo nad 22 milijonov. Hitler je dobo 160 mandatov napram 7 pri zadnjih volitvah. Sosedna Francija je radi izida precej nemirna. Značilne za to so besede Herriotta, da bo odzdaj vsigdar glasovao za vse vojne kredite, ar je bogše da se razbije Hitlerjev naval ob železno betonskih utrdbah na meji, kak pa ob telesih francoskih sinov.

Zobston vse tou! Dnes so nej časi za politične boje, dnes mora biti vlada pa parlament stalen, ka se ljudstvi, najbolje kmeti, pomaga.

Pa inflacija! S tem pa se narod v teki meri mejša, ka do mogle oblasti napraviti konec. Hodijo agenti od hiše do hiše in ponujajo blago. Či ga neščeš kupiti, pa ti povejo, ka pride inflacija, zato treba blago kupiti. Edno staro ženico so premotili, ka je svoje prišparane dinare v hranilnici zdignila, pa si kupila eden gramafon. Agent pa se smeji, ar je lepo zaslužio, on ima pejneze, stara ženica pa gramafon. Pa če blaga nešče kupiti, te pa Ti ga pusti na rate, na edno leto. Tu pa se vidi nepoštenost teh agitatorjev za inflacijo. Či dinar spadne, te de spadno tudi pri njem, pri trgovcu, nej samo pri kmetu. Kak pa te to, ka se trgovec tega ne boji, samo kmet, naj se boji? Zato pa cene robi rastejo, ar se kmeta z inflacijo straši, pa slednje pejneze ta luči za blago. Zakaj pa cene kmetčkim pridelkom ne rastejo? Zato, ka tisti, šteri robo kmetu odavle, lepo pejneze v kaso na interešdavle, pa si samo telko kupi, kelko njemi trbej. Mislim ka od tega ni treba dosta več reči zgubljavati, ka se spozna vsa nepoštenost pri agitaciji z inflacijo. Velka nesreča pri našem kmetu je ešče zdaj bole za ništerne špekulacija. V Ljubljani je v nedelo eden univerzitetni profesor

predavao, ka za dinar nemre biti strah, ka bi spadno. Podprejti je z zlatom, država ima telko vödavanja kelko notrijemanja, trgovinska bilanca je aktivna. Nadale pa je vlada trdno odločena, ka ne pusti dinara pasti. Vej bi spadaj dinara bio na kvar najboljšim našim ljudem, onim, šteri redno živijo, pa šparajo. To je največji del našega ljudstva. Vej so ti že dvakrat zgubili ednok med bojnov, drugoč po bojni. Či bi ešče ednok zgubili zavolo inflacije, što bi ešče te meo volo šparati? Nišče, s tem pa bi na nikoj prišlo vse naše gospodarstvo, tega pa ni edna vlada nemre dopustiti.

Za rednoga, poštenoga, pa pridnoga človeka je samo v toj krizi edno želenje: cene kmetškim pridelkom se morajo dvigniti ali pa fabrički robi spadnoti. Cene se morajo vred spraviti na hasek našemi kmeti, pa de naše gospodarstvo rešeno.

Vsi tej, šteri takše glase okoli trosijo, so največji škodljivci našega ljudstva. Namesto ka bi narod prišparane pejneze naložo v denarnih zavodih na dobri intereš, ga ta luči za robo, od štere nema pa tudi nede meo nikšega haska. Velke milijone naš narod pri tem zgubi. Ednok de to spozna, gda de že prekesno. Vsi tej škodljivci do se te skrili, pa lepo živeli od ljudstva izsesanih pejnez.

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. Vsa pražnja trgovskih krogov je v zadnjem časi usmerjena na zakon o pobijanju draginje. Predsednik finančnega odbora v senatu je izjavo, da bo odbor ta zakon temeljito proučo. Naglica je ne nindri dobra, najmanj pa pri izdavanju zakonov. Vsekakor bo zakon vrnjen narodni skupščini. — Trgovski krogi nadaljujejo z ugovori proti zakoni o pobijanju draginje. Davčna bremena v naši državi znašajo približno 10 milijard Din, kar znaša okoli 1/4 narodnih dohodkov. Bremena pa niso enakomerno razdeljena na vse pridobitne kroge, ker so obrtni i industrijski izdelki bolj obdavčeni kot kmetijski pridelki. Kelko plača kmet manj davka, telko i ešče več mora zato plačevati za industrijske izdelke. — Pod predsedstvom ministrskega predsednika se je vršila konferenca vseh ministrov i vodilnih poslancev i senatorjev, na šteroj se je razpravljalo o organizaciji stranke i o proglasu, ki ga namestila izdati glavni odbor J. R. K. D. — Ministra Preka i dr. Šibenik sta podala demisijo. Za gradbenega ministra je postavljen dr. Srkulj, župan mesta Zagreba, za ministra za gozdove i rudnike pa narodni poslanec Pogačnik. — Zaradi pravoslavniških vüzemskih svetkov je nastalo popolno politično zatišje. Večina ministrov je zapustilo Beograd. Deloma so posestili poplavljenе kraje, deloma pa se udeležujejo velikih zborovanj. — V Ljubljani je imeo univ. profesor Bilimovič pomembno predavanje o našem dinarju i o gospodarski krizi. Namesto Evropske Gospodarske Unije imamo v Evropi dve skupini po dvanajst držav, ki si stojita sovražno nasproti. Svetovna vojna se ešče vedno nadaljuje, ne sicer v streskih jarkih, nego v gospodarstvu. Zato je gospodarska kriza svetovna, i ne smemo iskati njenih vzrokov v naši gospodarski politiki. Na sveti je 21 milijonov brezposelnih ljudi, kapitalistični nomadi pa tekajo iz ene države v drugo, ne vedoč, kam naj varno spravijo svoje kapitale. Tudi pri nas kupujejo zbegani ljudje stavbišča i drugo blago vsake vrste, da se otrsejo denarja. To sicer ne škodi, vendar je njihov strah prazen. Naš dinar je stabiliziran i krit z zlatom več kakor zakon zahteva. Vlada je trdno odločena, da ne bo pripustila inflacije, ar bi inflacija pomenila splošno zmedo i razsulo države. Zato moramo računati ešče vsikdar s padajočo tendenco cen, i je naša dužnost, da smo pripravljeni na nadaljnje poslabšanje gospodarskega položaja. Najbolj prizadetim se mora pomagati. Či bomo pametno uredili naše narodno gospodarstvo, podprli industrijo i zboljšali trgovino, nas ne bo mogla streti najhujša gospodarska kriza. — Vlada Zedinjenih držav je poslala vsem 14 evropskim državam dolžnicam opominjevalno noto, v kateri zahteva plačilo dolgov s 4% obrestmi. Dozdaj ešče ni edna država ni odgovorila na ameriški poziv. — Naš

odgovor je podal ministrski predsednik dr. Marinkovič že ob priliki proračunske debate v senatu. Mi nismo sprejeli Hoovroga predloga i nismo priznali moratorija za nemške reparacije. Vkljub tomi je Nemčija prenehala plačevati Jugoslaviji reparacije. Mi imamo pravico odreči plačevanje dolgovi tistim državam, ki so si prisvojile pravico tudi v našem imeni dovoliti Nemčiji odlog za plačevanje reparacij. — 16. junija se bo pričela v Lausanne-u konferenca, na šteroj se bo razpravljalo o reparacijah i vojnih dolgovih. — V Ženevi se vršijo važni razgovori i konference o razorožitvi, reparacijah, vojnih dolgovih, o gospodarski krizi i o podunavskem problemu. Položaj na konferencah je jako zapleten i je dnes nemogoče znati, kak se ti razgovori končajo.

Rumunija. Rumunski vladi je uspelo najeti posojilo v višini 6.5 milijard lejev v Franciji. — Senati je bio predložen načrt, ki določa ukinitve več državnih tajništva i ministerstva za Sedmograško, radi štednje. V Parizu se vrše pogajanja o odgoditvi plačevanja rumunskih zvušnejših dolgovi.

Nemčija. Pri vsch komunističnih strankah so se vršile hišne preiskave. Skušali so najti dokumente tajne komunistične organizacije. — Nemške občine bodo imele v letu 1932. najmanj 750 milijonov mark primanjkljaja vsled podpor, ki jih izplačujejo brezposelnim. — Državni zbor se bo najbrže sestao 6. maja.

Bolgarija. Bivši bolgarski kralj Ferdinand je proso vlado, naj bi mu dovolili povratak v Bolgarijo. Vlada je prošnjo zavrnila. — Pred kratkim se je vršio kongres makedonstvušičih, ki ima že mnogo atentatov v Jugoslaviji na vesti. Sklenili so, da bodo v bodoče izvrševali atentate po vsej Jugoslaviji i na predstavnike v inozemstvu, da bi se na ta način vzbudilo vtis nezadovoljstva.

Italija. Od notranjega posojila je vlada določila 1 milijardo lir, za izredna javna dela s katerimi namerava omiliti brezposelnost. Zidali bodo železnice, ceste, vodovode i. t. d. — Proračun izkazuje 2477 milijonov lir izdatkov za vojaštvo. — Meseca marca so znašali dohodki, v okviru državnega proračuna 1698 milijonov lir, izdatki 1754 milijonov lir, tak da je bilo 56 milijonov lir primanjkljaja. Italjanski notranji dolg znaša 91 milijard 121 milijonov lir.

Angleška. Z raznimi ukrepi za štedenje i z novimi davki se je zdaj doseglo v proračuni, ki je izkazoval primanjkljaj 74 milijonov, majhen prebitek od 356.000 funtov.

Španija. Zopet so izbruhnili notranji nemiri med republikanci i pristajih drugih strank, ki so zahtevali človeške žrtve. — V Seville je nek dezertar španske tajske legije napadel notranjega ministra Quirogo. Udar je ministra s kladivom po glavi, da ga usmrti. Napadalca so ujeli.

Albanija. Proračun, ki ga je izdelala vlada izkazuje 3 milijone zlatih frankov primanjkljaja.

Avstrija. V ospredju javnega življenja so stale volitve za solnograški, nižje avstrijski, štajerski i koruški deželni zbor. Volitve so v splošnem potekle mirno. V političnih krogih prevladuje naziranje, da bo po tem doseženem volilnem rezultatu prišlo prav gotovo do razpusta Narodnega sveta v najkrajšem časi. Nas zanima prevsem rezultat na Koroškem, gde so se vršile obenem tudi občinske volitve. Slovenci so ohranili povsod svoje mandate ter jih celo nekaj pridobili. V sodnem okraju Pliberku je bilo oddanih 2605 glasov, od katerih so dobili Slovenci 1149 (44

mandatov), kar je vsekak častno število. Pa tudi drugi kraji so se nad vse častno vopkazali.

Murska Sobota

— **Iz občinske seje.** Pri zadnji seji občinskega odbora se je sklenilo, da se nabavi za požarno brambo motorna brizgalna i avtomobil, ka je bilo že res nujno potrebno. S tem je stopila ovdešnja požarna bramba v novo fazo svojega razvoja.

— **Umrli so v mesecu aprilu** Vukan Mihael mali posestnik iz Zenkovci 80 l; Mekiš Marija, žena sezonskega delavca iz Nuskove 25 l; Štof Franc, hlapec iz Ocinja 63 l. N. v. m. p.

— **Nesreča.** Potočnik Franc iz Presika se je peljao na polje z kolesom. Z njim se je peljao tudi eden drugi fant. S seboj sta imela motiko. Nenadoma pa je Potočnik izgubo oblast nad kolesom. Pri padcu pa je tak nesrečno spadno na rob motike, da si je presekao obraz. Z težkimi ranami so ga prepeljali v bolnico i je bila hitra operacija nujno potrebna.

— **Učiteljsko društvo** je pred kratkim zborovalo v našem Sokolskem domu. Takrat se je sklenilo, da bo skupno zborovala prihodnjič z ljutomerskim učiteljskim društvom v Radencih. Ker pa takrat obhaja ljutom. učit. društvo svojo 60 letnico se bo zborovanje mursko-soboškega učit. društva vršilo kasneje. Kraj i čas bo še pravočasno javljeno.

— **Koliko smo spili alkohola?** V okolišu Glavnega oddelka finančne kontrole M. Sobota so v preteklem letu izpili sledeče količine alkoholnih pijač: 592.607 l. vina v vrednosti od 7.796 498 Din; 772 564 l. piva v vrednosti od 6.983.076 Din; 4238 l. likerja, ruma i konjaka v vrednosti od 101.900 Din a porabili so 481 l špinito v vrednosti od 28 860 Din; i 1251 l žganja v vrednosti od 50 040 Din. Skupna količina iztočenega alkohola je 1 milijon 370 jezero 141 l. v skupnem zneski od 14 milijonov 930 jezero 374 Din. Številke govorijo!

DOPISI

Cankova. Pri nas vlada velika nevolja, da so nam transitni promet skozi Radgono čez Muro skoro čista zaprli. Dozdaj smo si lahko vozili skozi Radgono cigel, cement, apno, cementne rore pa tudi druge stvari iz Gornje Radgone čez most, odkec smo meli daljave največ tri kilometre. Zdaj so nam pa most zaprli. Mi smo prisiljeni te potrebščine voziti iz Gornje Radgone proti Radincem, od tam čez brod na Petajnce in nazaj na Cankovo, to znaša daljavo 17 km. S tem se podaljša daljava za 14 km. Mi se pitamo: Čemu take šikane? Nazadnje pa še to, da se moramo poslužiti čez Muro broda. In to na banovinskoj cesti Grabonoš—Kapela—Radinci—Gederovci. Zakaj vendar se tu ne zgradi toliko potrebnosti most čez Muro? Ta bi bila velika dobrota za celo Prekmurje.

Slatina Radinci. Zgradba mostu čez Muro na Petanjcih postaje čedalje bolj aktualna. Že leta 1930 zaprosilo je nad 60 občin to in onostran Mure pristojna oblastva, da se ta toliko potreben most čimprej zgradi. Gradbeni oddelek je z predpravnimi deli že lansko leto začel in prosimo, da se delo povspeši. — Pri nas se je začelo na sprotoletje spet novo življenje. Obrat kisle vode Petanjske slatine in vrelcev Slatina Radinci je v polnem razmahu. Slatina se polni vsaki večer do 9. ali 10. ure. Vse se proti odvozi. Pa so to tuoi naše najboljše prirodne vode.

Prvle

pa Zdaj

Prava potolažba za živčno boleestne ljudi,

je moja nova knjiga. V toj knjigi Vam pokažem vzroke Vaše bolezni, i kak se Vi s toga zvrčite.

POPOLNOMA KŠENKI

pošlem te zdravstveni evangelij, či pišete na podpisani naslov. Jezero i jezero ljudi hvali prednosti mojega znanstvenega dela v prid

VELIKI ARMADI ŽIVČNIH BOLEZNIH,

šteri bolujejo na raztrešenosti, glavoboli, nespanja, želodčnih bolezni, nervoznosti, bolečinah i utrujenosti na nogah, i na drugih bolezni, pa što ma slabo spominjevalno sposobnost, naj

naroči to blagodejno mojo knjigo!

Što to knjigo pozorno prečte, pride do prepričanja, da je edna enostavna pot k zdravju i življenjskom veselju! Ne čakajte, nego ešče dnes naročite to knjigo.

Postfach: ERNST PASTERNAK Berlin S. O.
Michaelkirchplatz 13. Abt. 903.

IZ SVETA

Či ešče ne veš . . .

da na Kitajskem desetisoči i desetisoči umirajo od glada, ki je tak strašen, da so po ništerni mestaj umorili svojo deco i jih pojedli. Drugi se hranijo od trave i skorij od dreves,

da je nek japonski slikar naslikao sliko svojega vladarja z lastno krvjo. Kak je sliko dovršio, je od prevelike izgube krvi zbolio,

da je neko 18 letno dekle na Angleškem sprejela ponudbo nekega cirkuškega ravnatelja, da bo 45 dni gladovala za 50.000 Din. Med tem časom je pila samo limonado i kadila cigarete. Vzdržala je 43 dni,

da se je v Bastiji na otoki Korziki med edno razpravo porušio strop sodišča. Pri tem je bilo 15 mrtvih,

da je v Parizu 65 letni baron D'Huston v napadu norosti na sprehodi ubio z palico svojo ženo. Tuko jo je tak dugo po glavi, dokeč ni revizdrobo lobanjo,

da je najbolj snažno mesto na sveti Los Angeles v Ameriki,

da se je po 17 letih vrno domo Zivota Arsič iz Trnovec v Srbiji. Z začetki bojne je bio od avstrijske vojske kak srbski vojak zgrabljen. Uspelo mu je, da je pobegno i se do zdaj klato z cigani po Romunskem. Nikdar ni imeo telko denarja, da bi mogo domov. Zdaj je dugo pot nastopo peški,

da je bil umrli kralj vžigalic (špic) Ivar Kreuger največji goljuf i pustolovec, kar jih pozna svet. Njegova sleparstva presegajo po naši vrednosti 10 milijard dinarjev. Ne je čudno zato, či se je mož ustrelilo,

da je romunski kraljevski grad, gde je kralj poleti bivao do tal pogoro. Škoda je velika.

da je treba širiti MURSKO KRAJINO.

Olajšave in skrajšani pouk za osnovno šolsko deco

N osnovi predlogov krajevnih šolskih odborov in sreskih načelstev po tuuradni okrožnici z dne 19. septembra 1930 IV. No. 16963/1—1930 glede olajšav in skrajšanega pouka po členih 11 in 12 zakona o narodnih šolah odredjam po izidu pravilnika k citiranemu zakonu na predlog širšega banovinskega odbora z dne 21. decembra 1931 nastopno:

V smislu členov 11 in 12 zakona o narodnih šolah se na deželi, kjer sestavljajo večino prebivalstva kmetije, uvede s šolskim letom 1932/33 skrajšani pouk in olajšave.

Šoloobvezni otroci sedmega in osmega šolskega leta obiskujejo na deželi redno vsakdanjo šolo od 1. novembra do 31. marca, ostalo dobo šolskega leta se oprostite šolskega obiska.

Navedenih olajšav šolskega obiska so deležni otroci kmetskih staršev ob dobrem šolskem napredku, na ustno in pismeno prošnjo starišev na šolsko upraviteljstvo. Z vpisovanjem učencev naj se združi tudi priglaševanje staršev za gornje olajšave. O priznanju olajšav naj sklepajo na večrazrednicah lokalne učiteljske konference. Starše, katerim se odkloni priznanje gornjih olajšav, je pismeno obvestiti s pojasnilom, da se imajo pravico pritožiti na sresko načelstvo, ki v zadevi kočnoveljavno odloča.

Z ozirom na posledice izvajani gornjih določil, naj šolska upraviteljstva ob sklepu šolskega leta predlože sreskim načelstvom poročila, o številu šolskih otrok po vpeljavi odrejenega skrajšanega pouka in zaposlitvi učiteljstva na šoli.

Vino izvrstno Ljutomersko povprečno ali sortirano letnike 1931, 1930, 1929 v množici ali od 5 l. naprej po cenah od 3.50—6 Din liter oddaje **Levno Petovar vinogradnik Ivankovci.** Pri enkratnem odjemu preko 50 l. cene nižje. Istotam se dobi izvrstna tropinka in droženka.

O Higijeni

Primarij Dr. BRANDIEU.

(Nadaljevanje.)

Zdaj bode te vprašali, kako je to mogoče, da vskljub temu, da so bakterije vsepovsod in da pridejo v naše telo, — ne postane vsak bolan na eni ali drugi bolezni? Da bi postalo naše telo bolno, je v prvi vrsti potrebno, da pride v njega dovoljna količina bakterij, ki se hitro pomnožijo ter z svojimi strupi postanejo močnejši kot je naše telo in ga tako premagajo. Proti tem strupom se naše telo brani. Izdeluje namreč protistrupe, tako, da postane bolezen manj nevarna in telo zopet ozdravi. Ti strupi bakterij se imenujejo toksini, protistrupe telesa pa antitoksini. Higijena je danes tako napredovala, da nam nudi že v naprej gotove protistrupe, tako, da se s temi branimo z uspehom proti nekaterim boleznim. S tem, da cepimo našo malo deco z takozvano vakcino, z danes še nepoznanimi kali črne kože (bobinke) in z njegovim strupom, prisilimo to mlado telo, da izdelava protistrupe, kateri branijo dolgih 10 let to dete, da ne dobi kože, ako bi tudi prišel med take bolnike. Drug, kateri ni bil cepljen, bi jih gotovo dobil, ker telo ni zavarovano proti tej bolezni. Ta sposobnost telesa, da se s svojimi protistrupe lahko brani napram bolezni, se imenuje imuniteta. In ker je telo samo izdelalo ta protistrupe imenujemo to sposobnost telesa aktivna imuniteta. Pri difteriji pa je stvar drugačna: Tam se cepijo zdravi konji z bakterijami difterije in ti izdelujejo potem protistrupe. Na to se kri vzame konjem in krvni sok, ki vsebuje protistrupe, pride v promet v lekarne kot „serum proti difteriji“. Ta serum vcepimo na difteriji bolnemu otroku pod kožo. Torej konjski protistrupe zdravi našo deco. Ker pa to bolno telo ni samo izdelalo ta protistrupe, ampak jo je dobil že gotovo, se imenuje ta imuniteta pasivna.

Naši ljudje se še spominjajo, da smo imeli pred par leti posebno v Dol. Lendavskem okraju mnogo slučajev škrlatinke. Oboleli so bili zaprti v izolirnici bolnice v M. Soboti in so bili zdravljeni z serumom (pasivna imuniteta). Zdravi pa so bili cepljeni doma, da ne dobijo to bolezen (aktivna imuniteta). Tako se je posrečilo preprečiti večje razširjenje škrlatinke.

KMETIJSTVO

Živinski sejmi prepovedani. Radi slinavke in parkljevke (körömfájás) v Prelogu je ministerstvo za kmetijstvo brzojavno odredilo, da se mora tudi v obeh tukajšnjih srezih ostaviti ves trgovski promet z živino.

Svinjska rubečica — cepljenje svinj

S toplimi dnevi bo zopet nastopila ta opasna bolezen pri svinjah, zato je umestno, da se o tem malo pogovorimo. Svinjska rubečica (orban) je po celotni svet najbolj razširjena svinjska kužna bolezen (zgrabljivi beteg), šteri v dostih deželah tak hudo nastopa, da bi uničila vso svinjerejo, če ne bi to preprečili s cepljenjem. Tudi v dostih tukajšnjih občinah je že dostikrat spraznila svinjake, posestnikom pa žrtke.

Ta bolezen je zgrabljiva, povzroča jo bakterije. Te pa se ne prenašajo samo od svinje do svinje, ali s predmeti, ki pridejo z bolanimi v dotik, kak največkrat pri kužnih boleznih, ti se držijo i množijo tudi v zemlji, gnoji, vodi itd. Tukajšnja zemlja je takorekoč že vsepovsod okužena s to boleznijo i svinje so ji vedno izpostavljene. Za izbruh rubečice pa navadno ne zadostuje samo okuženje, (povzročitelja so našli tudi pri popolnoma zdravih svinjah), temveč nastopi, če se svinja prehladi, ar s tem oslabi žival i kuživo dobi premoč.

Zato se ta bolezen pojavlja največkrat pri spremembi vremena, po vročih dneh ali obratno. I to seveda največ pri svinjah, štere so radi stalne zapore v zatuklih hlevih, premalo utrjene.

Znaki rubečice so: Svinja naednok več ne žre, zarije se v steljo, nerada i težko ide z mesta, je po celotni telesi, posebno pa med nogami vroča, sope navadno težko i blato ne ide od nje. Pri naglemu poteku, je svinja zvečer boli slabo jedla, zjutraj pa so našli že mrtvo v hlevi. Največkrat pa traja ta bolezen dva do tri dni. Drugi ali tretji den se pokažejo znaki tudi na koži. Ušesa, rilce, pa tudi po trebuhu i notranji strani nog postane koža modra. Svinja leži mirno, zarita v steljo, težko hrope i pogine. Večkrat se pojavi ta bolezen z bluvanjem (ven meče).

Pri lahkem poteku svinjske rubečice se pojavijo na koži, posebno na hrbti i plečih, oglati plosčnati rubeči izpehljaji. Krog 96 odstotkov tako obolelih svinj se za dva do tri dni popravi, pridejo zopet do apetita, te kukljaste lise se oluščijo i svinje popolnoma ozdravijo. Torej svinj, štere dobijo take lise, ne takoj zaklati!

Kak preprečimo to bolezen? Desinfekcija (razkuženje), odstranitev zdravih od bolanih, ima gotov uspeh, da se bolezen preveč ne širi: kot pa sem že poprej omenil, je ta povzročitelj vsepovsod razširjen, tak, da izvršitev teh del ne pripelje do pravega uspeha.

Edino i najbolj uspešno sredstvo za zatiranje te kužne bolezni je cepljenje. V naprednejših državah se cepi svinje proti rubečici redno dvakrat na leto (zgodaj pomladi in začetkom jeseni) in zato nimajo posebnih zgub radi rubečice. Vendar pa nastopijo navzlic cepljenju ešče vedno malenkostne zgube — nerazpoloženje organizma — niti eden odstotek, tak, da pri splošnem efektu, ta zguba skoraj ne pride v poštev. Uspeh tega cepljenja je tako propomen, kot pri nobeni drugi, bodi si človeški ali živalski kužni bolezni.

Cepljenje pri že obolelih svinjah nima vsigdar uspeha i je tudi dosti dražje. Cepiti bi morali dati vsi ešče zdrave svinje včasih pomladi, da bi imeli najbolj nevarne mesece za to bolezen preko poletja mir. Cepljenje podpirajo na vso moč tudi javne ustanove, kak banovinska uprava i sreski kmetijski odbori, da se ta akcija bolj poceni. Ceneja izpeljava cepljenja pa je le mogoče, če se vsi v eni občini naenkrat prijavijo, ar s tem odpade potnina za živinozdravnika, ki cepi, pa tudi telko dragega cepiva se zastoni ne potroši i pokvari.

Ko dobijo obč. predstojništva od pristojnih sreskih načelstev tozadevna navodila, naj popišejo i prijavijo vse interesente za cepljenje, ar čimveč z enega kraja bo prijavljenih, ceneje pride cepljenje za komad. Kdor ne da pravočasno cepiti svinj proti rubečici, ta pač reskira, da mu potem svinje

poginijo, ali bo pa imel pri naknadnem cepljenju več stroškov.

Cepljenje proti rubečici pa je nevarno in škodljivo tam, kjer je, ali je bilo poprej enkrat svinjska kuga. (O tej bomo ešče pozneje govorili.) Za to morate živinozdravniku, ki vas bo pred cepljenjem pitao po zdravstvenemu stanju svinj, odkrito povedati, kda i kakša obolenja pri svinjah so zadnja leta pri vas bila (sicer je kuga že tu zatrita, vendar je nov izbruh pri tem prometu s svinjami še vedno mogoč), ar drugače bote neuspeha ali katastrofe krivi vi. To cepljenje ima uspeh samo proti rubečici, ne pa pri drugih boleznih.

GOSPODARSTVO

Opozorilo vsem gospodom trgovcem!

Gremij trgovcev za srez Murska Sobota poroča vsem svojim članom, da je Dravska finančna direkcija poslala vsem glavnim oddelkom in oddelkom finančne kontrole sledečo okrožnico:

Registre in shraniščne knjige je zaključiti po stanju z 20. aprilom 1932 in napotiti točilce vina in žganja, da zaprosijo za povračilo plačane državne trošarine na vino in žganje s kolka prosto vlogo, neposredno pri tukajšnji direkciji do 20. maja 1932. Ta rok je prekluzivnega značaja in se tedaj prošnje, vložene po tem roku, ne bodo mogle vpoštevati. Isto velja glede prošenj za povračilo trošarine na špirt kot tak, kakor tudi špirt v likerju, rumu i. t. d. Za povračilo trošarine na špirt morejo zaprositi samo točilci teh tekočin na debelo, drugi prodajalci in točilci pa ne.

Prošnje za povračilo banovinske trošarine je vložiti tudi kolka prosto neposredno pri Kr. banski upravi odd. VII. v Ljubljani.

Od 20. aprila 1932 dalje odpade vodenje registrov za alkoholne pijače; istotako se ukinejo s tem dnem zasebna prosta shranišča za vino in žganje.

Imetniki zasebnih shranišč za vino in žganje smejo razpolagati z blagom le tedaj, če imajo točilne pravice in plačajo torej točilno takso.

	v 1. skup. Din	v 2. skup. Din	v 3. skup. Din	v 4. skup. Din
v Ljubljani in v Mariboru	24.000.—	16.000.—	12.000.—	8.000.—
v mestih preko 20.000 prebivalcev	18.000.—	12.000.—	9.000.—	6.000.—
v mestih s 10.000 do 20.000 preb.	8.000.—	6.000.—	4.000.—	2.400.—
v mestih s 5.000 do 10.000 preb.	6.000.—	4.500.—	3.000.—	1.800.—
v mestih izpod 5.000 prebivalcev	4.000.—	3.000.—	2.000.—	1.200.—
v vaseh s preko 5.000 prebivalcev	6.000.—	4.000.—	2.400.—	1.600.—
v vaseh a 2.500 do 5.000 prebivalcev	4.500.—	3.000.—	1.800.—	1.200.—
v vaseh izpod 2.500 prebivalcev	3.000.—	2.000.—	1.200.—	800.—

Kdor prične s točenjem pijač, predno si pridobi točilno pravico in plača nadomestilo za državno in banovinsko trošarino na vino in žganje, se kaznuje s trikratnim iznosom točilne takse in nadomestila. Plačilo kazni še ne daje pravico za točenje.

Prodaja pijač v originalno zaprtih steklenicah

Specerijske, kramarske in ostale prodajalnice, ki prodajajo vino in žganje v originalno zaprtih steklenicah, plačajo za nadomestilo državne in banovinske trošarine v Ljubljani, v Mariboru po 4.000 Din letno; v krajih s preko 2.000 prebivalcev po 3.600 Din letno; v krajih do 2.000 prebivalcev po 1.200 Din letno.

To nadomestilo se plačuje trimesečno naprej pri pristojni davčni upravi.

Kdor prodaja pijače, predno prodajo prijavi in plača nadomestilo, se kaznuje z enkratnim neplačanim iznosom.

Mlade koprive, krma za živino

Kopriva, ki divje raste okrog gospodarskih poslopij, gnojišč i drugod, je jako hranilna krma. Listje mladih kopriv tudi ljudje radi jedo kot špinačo, ki je res jako okusna. Mlade purice, račke, goske i piščanci se izborno prehranijo z razrezanim listjem mladih kopriv pomešanim z moko, otrobi i belicami. Pa tudi prašički se dobro razvijajo pri takši prehrani.

Koprive pokosite predno postarajo i olesenijo i lepo posušite. To je potem prvovrstna krma za mlado živino, ki jo tudi rada žre. Posušena mlada kopriva tudi ne peče (zažge).

Naslovi naj izključijo nemudoma registre in shraniščne knjige po stanju 20. aprilom 1932. in ukinejo pobiranje trošarine na vino in žganje s tem dnem.

Točnejša navodila slede, čim jih bo prejela direkcija.

„Službene Novine“ z dne 19. aprila 1932. so priobčile nove trošarinske predpise, ki so stopili v veljavo dne 20. aprila 1932, vsled tega navajamo tukaj najvažnejša določila iz trošarinskih predpisov.

Trošarina na uvoženo vino in žganje

Na mesto državne in banovinske trošarine se pobira na uvoženo vino Din 200.— za 100 lt. in na uvoženo žganje Din 200.— za hektolitersko stopnjo.

Pobiranje nadomestila za državno trošarino na vino in žganje v notranjem prometu

Točilci pijač na drobno in točilci iz 4. pripombe k. tar. postavki 62 zakona o taksah (to je okrepčevalnice, prodajalnice užinskih predmetov, vinarne iu žganjarne, delikatese, sladčičarske in ostale njim slične trgovine, ki točijo pijače za konzum v poslovnih prostorih) plačajo na mesto državne in banovinske trošarine na vino in žganje posebno letno nadomestilo, ki se plačuje pri pristojnih davčnih upravah v dvomesečnih obdobjih v naprej. Nadomestilo znaša:

	v 1. skup. Din	v 2. skup. Din	v 3. skup. Din	v 4. skup. Din
v Ljubljani in v Mariboru	24.000.—	16.000.—	12.000.—	8.000.—
v mestih preko 20.000 prebivalcev	18.000.—	12.000.—	9.000.—	6.000.—
v mestih s 10.000 do 20.000 preb.	8.000.—	6.000.—	4.000.—	2.400.—
v mestih s 5.000 do 10.000 preb.	6.000.—	4.500.—	3.000.—	1.800.—
v mestih izpod 5.000 prebivalcev	4.000.—	3.000.—	2.000.—	1.200.—
v vaseh s preko 5.000 prebivalcev	6.000.—	4.000.—	2.400.—	1.600.—
v vaseh a 2.500 do 5.000 prebivalcev	4.500.—	3.000.—	1.800.—	1.200.—
v vaseh izpod 2.500 prebivalcev	3.000.—	2.000.—	1.200.—	800.—

Prodaja vina in žganja lastnega pridelka

Proizvodniki, ki prodajajo vino in žganje lastnega pridelka in s svojega lastnega zemljišča v svojih vaseh od 5 l. in več, a v mestih in trgih od 10 l. in več naenkrat, se ne smatrajo za točilce na drobno in niso dolžni plačati trošarine in takso. Oni morejo tudi na debelo prodajati izven kraja svojega bivališča vino v količinah preko 50 l, žganja pa v količinah preko 25 l naenkrat svobodno od trošarine in točilne takse.

Posledice prepoznega plačila nadomestila za državno in banovinsko trošarino

Točilci pijač na drobno in na debelo, ki bi odmerjeni iznos nadomestila ne plačali največ za dve dvomesečji, izgube pravico za točenje pijač.

Povračilo plačane državne trošarine.

Po sedanjih predpisih plačana državna trošarina na vino in žganje, ki je bilo dne 20. aprila t. l. še na zalogi, se povrne na prošnjo, ki se mora vložiti do 20. maja 1932.

Ravnotako se povrne na neprodane zaloge plačana banovinska trošarina na prošnjo, ki jo je v istem roku vložiti pri banski upravi.

Količine žganja izpod 10 l in vina izpod 20 l za povračilo ne pridejo v poštev.

Trošarine na drože (kvas).

Trošarina na drože se poviša od 4 Din na 8 Din za kg. Prepoved osnavljanja novih tvornic droži je ukinjena, v veljavi pa je ostalo določilo, da se trošarina avtomatsko poviša v istem znesku, s katerim se povišajo cene drožem v prodaji na debelo.

Gremij trgovcev v M. Soboti

poroča vsem svojim članom, da dobi vsak član pismeno vabilo na redni občni zbor, ker dan občnega zbora doslej še ni določen.

Poziv vsem gg. trgovcem!

Opozarjajo se vsi trgovci, da predložijo svoje obrtne liste v pisarni Gremija trgovcev za srez Murska Sobota v svrhu registracije v smislu § 456 obrtnega zakona.

Prošnji za registracijo kakor tudi vse drugo t. j. predpise obrtnih listov itd. izvrši gremij vsem svojim članom brezplačno, člani plačajo le izdatke gremija za tiskovine.

Zadnji dan predložitve obrtnega lista v smislu obrtnega zakona je 9. junij 1932, kdor do tega dne obrtnega lista ne bo predložil, se njemu obrtna pravica zbrši, radi tega naj vsakdo predloži svoj obrtni list čimprej, to pa lahko stori vsak delavnik, ker gremijalna pisarna posluje vsak delavnik zjutraj od 7. do 12. in od 14. do 19. ure. Ob nedeljah pa od 8. do 10. ure.

Kdor svojega obrtnega lista do 9. junija ne bi predložil, a bi hotel potem še enkrat svojo obrt nadaljevati, bo moral vložiti prošnjo po novem obrtnem zakonu ter plačati takse istako po novem obrtnem zakonu. Radi tega je zelo važno za vsakega trgovca, da stori svojo zakonito dolžnost v predpisanem času.

Pozor na krošnjarje in potnike v privatnih hišah.

Dolžnost vsakega trgovca je, da točno pazi na odredbe Ministrstva Trgovine in Industrije ter Ministrstva notranjih zadev, glasom katerih je strogo prepovedano vsako krošnjarenje v srezih Murska Sobota in Dolnja Lendava sploh. Obiskovanje potnikov pri privatnih strankah pa tudi le pod gotovimi pogoji, naj bo vsak trgovec, pomočnik dela za pobijanje neupravičenega krošnjarstva in potovanja potnikov pri privatnih strankah in vsak naj slučaj nemudoma naznaní najbližji orožniški postaji, istočasno pa tudi trgovskemu gremiju.

Pravice in dolžnosti članov davčnih odborov!

Vsi člani davčnih odborov bi morali znati, kakšne pravice in kakšne dolžnosti imajo, vsled tega je izdal zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za Trgovino, Obrt in Industrijo knjižice v katerih so točno opisane pravice in dolžnosti članov davčnih odborov.

Gremij trgovcev v Murski Soboti ima še nekaj takih knjižic na razpolago, opozarja pa, vse interesirane, če si hočejo nabaviti to poučno knjižico, naj to sporoče čimprej pismeno ali ustmeno gremiju trgovcev v Murski Soboti, da jih zamore v zadostnem številu naročiti.

Žigovanje kovinskih sodov za špirit!

Glasom člana 22 zakona o mernih, njih rabi v javnem prometu in nadzorstvu nad njimi (Uradni list kos 70/252 od 25. VII. 1928) se smejo dajati v javni promet sodi, v katerih se prodaja vino, pivo, špirit in druge alkoholne pijače, ko se ugotovi z zakonito mero ob uradnem pregledu njih prostornina in teža

praznega soda. Gremij trgovcev opozarja radi tega vse gg. trgovce z špiritom na gornja določila.

Zora voda!

Gremij trgovcev v Murski Soboti opozarja vse svoje člane, da je v smislu odloka Kr. banske uprave VI. No. 7672/1. razpečavanje in izdelava „Zora“ vode „kosmetičnega sredstva“ kakor vsako anonsiranje za reklamo prodaje tega sredstva prepovedano.

Konferenca trgovskih zbornic v Inomostu!

Te dni se je vršila v Inomostu konferenca mednarodne trgovske zbornice, na kateri je zastopal našo zbornico generalni tajnik in pomočnik ministra za Trgovino in Industrijo gosp. Ivan Mohorič.

Innsbrucker Nachrichten poroča med drugim sledeče: Drugo pomenljivo in odločno izjavo je dopoldne podal jugoslovanski delegat Mohorič, ki je naglašal velik interes Jugoslavije na gospodarskih sporazumih med podunavskimi državami, pri tem pa odločno in jasno izjavil, da ni mogoče, da bi Jugoslavija odobrila kak načrt,

za katerega se ne bi potegovala tudi Nemčija. S tem se je že razločno pokazalo nastajanje razširjene sklenjene fronte.

Avstro Jugoslovanski dogovor o kliringu.

Pogajanja zadnjih dni med jugoslovansko in avstrijsko delegacijo o bodoči ureditvi plačevanja v medsebojnem blagovnem prometu so 20. končala z novim dogovorom, ki bo stopil v veljavo 21. aprila in zamenjal dosedanje odpovedane pogodbe. Na podlagi novih dogovorov se bo v splošnem nadaljeval klirinški obračun po sedanjih načelih. Potem pa se je tudi dogovorilo, da se v bodoče dovoljuje kompenzacijski posli v najširšem obsegu, pri katerih bodo stranke lahko direktno obračunavale med seboj. Tudi za prejšnje zaključke, za katere so bila izvršena plačila v kliringu na podlagi dosedanjih dogovorov, se bo omogočil direktni obračun z novimi posli. Obe vladni bosta odredili vse potrebno, da se plačevanje v klirinškem prometu ne bo oviralo. Dogovor se bo lahko odpovedal na mesec dni.

SOKOL

Javni letni nastop Sokolskega društva Murska Sobota se vrši letos dne 12. junija 1932 v Murski Soboti. Udeležba članov Sokolskih čet pod okriljem Sokolskega društva Murska Sobota, — je glasom sklepa načelnikov Prekmurskega okrožja od 20. 3. 1932. — obvezna.

Okrožni izlet Prekmurskega okrožja se vrši dne 26. 6. 1932. V Beltincih. Glede udeležbe veljajo sklepi načelnikov od gori citiranega dne. Sokolsko društvo Dolnja Lendava se je po sklepu uprave Sokolske župe v Mariboru izročilo iz Prekmurskega okrožja ter pridružilo k Ptujскеmu okrožju.

Sokolske čete društva Murska Sobota:

Brezovci, Cankova, Gederovci, Gornja Lendava, Gornji Petrovci, Križevci, Martjanci, Moščanci, Pečarovci, Zenkovci; pripravlja se ustanovitev čete v Kupšincih.

Za bicikle

nadomestna dela in priprave kupujte pri

G. HOLLÄNDER K. D.

ZAGREB, Martičeva ulica 4—17.

Cenike dobite brezplačno. Strokovno popraviljanje in emajliranje biciklov.

Odda se v najem dobrodoča trgovina

ali pa proda takoj, nahaja se na glavni cesti poleg železniške postaje. Več pove lastnik ALEKS. KOLAR, trgovec v Mačkovcih.

Delo išče kovački pomočnik. Kdor rabi pomočnika naj piše na naslov MALACIĆ SANDOR Andrejci št. 18. pošta Martjanci.

Tyrševa akademija.

Dne 16. 4. 1932 je proslavilo Sokolsko društvo Murska Sobota 100 letnico rojstva ustanovitelja Sokolstva dr. Miroslava Tyrša, s svečano akademijo. Prireditelj, ki je bila zelo dobro obiskana in katero so posetili predstavniki vseh uradov in korporacij v Murski Soboti, je otvoril Sokolski orkester s sokolsko koračnico. Br. starosta je v lepo zasnovanem govoru obrazložil pomen tega večera, na kar so sledili ljubki nastopi sokolske dece in naraščaja. Posebno so ugajali „Metuljčki“, pa tudi vsi ostali odelki

so želi nedeljeno pohvalo. Po odmoru je nastopil oddelek ženskega naraščaja Sokolskega društva Ljutomer, z precizno izvajanimi rajalnimi vajami, nakar so izvajali domači oddelki članstva in moškega naraščaja predpisane proste vaje. Telovadne nastope je zaključil oddelek članic z „Serenado“. Vsem vadiateljem, ki so v razmeroma kratkem času pripravili to akademijo je treba odkritosrčno čestitati k doseženemu uspehu.

POZOR KMETOVALCI!

MOTIKE

80 dkg, 90 dkg in 100 dkg

KROKODIL ROSE

režejo kak britva

Din 15.— 1 kom.

Vsaka kosa je garantirana, t. j. če ni dobra se zamenja za drugo.

Samo dokler zaloga traja.

Vse vrste umetna gnojila, cement, ter vse vrste poljedelski in drugi kmetijski stroji vedno po originalnih fabričnih cenah pri

ČEH FRANCI trgovina z mešanim blagom v Murski Soboti

prek od Hartnerovega mlina — poleg pošte.

POZORI!

ZASTONJ

ne **dobite**, pač pa zelo poceni

POZORI!

razna kolesa, motorje, šivalne stroje, gramofone, gram. plošče, fotografske aparate in fotomaterijal kakor tudi vse nadomestne dele pri

tt. ERNEST ŠTIVAN v Murski Soboti.

Pred nakupom si oglejte mojo veliko zalogo brez vsake obveznosti ter primerjajte cene in tudi kvaliteto z drugimi. Šele potem se odločite!